รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

ร่างกฎกระทรวงกำหนดรูปแบบการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....

☑ **กฎใหม่** ☐ **แก้ไข/ปรับปรุง** ☐ **ยกเลิก**

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.)

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

☑ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

หัวข้อที่ ๔.๑ ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส

หัวข้อที่ ๔.๔ ภาครัฐมีความทันสมัย

☑ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับปรับปรุง) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริการภาครัฐไปสู่ระบบดิจิทัล

ส่วนที่ ๑
เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

---

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้กำหนดหลักการสำคัญเพื่อส่งเสริมและรองรับการปฏิบัติราชการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นหลัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ลดภาระและขั้นตอนในการติดต่อราชการ และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการของหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติให้ผู้รับอนุญาตสามารถแสดงใบอนุญาตที่ต้องแสดงไว้ในที่เปิดเผยโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ และบัญญัติให้ผู้อนุญาตต้องออกประกาศตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๑) เพื่อกำหนดวิธีการแสดงใบอนุญาต รวมทั้งต้องเปิดเผยข้อมูลการอนุญาตให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้โดยสะดวกผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ดี จากการติดตามการบังคับใช้บทบัญญัติดังกล่าวตั้งแต่พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับ พบว่า หน่วยงานของรัฐที่ได้ออกประกาศตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๑) เพื่อกำหนดวิธีการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ยังมีจำนวนไม่มาก และยังขาดแนวทางหรือรูปแบบที่สามารถนำมาใช้เป็นมาตรฐานในการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่หน่วยงานของรัฐที่ยังมิได้ออกประกาศตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๑)

ส่งผลให้ผู้รับอนุญาตในหลายกรณียังไม่ทราบหรือไม่สามารถใช้สิทธิในการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งการตรวจสอบข้อมูลของประชาชนยังมีข้อจำกัดในทางปฏิบัติ

จากการสำรวจจำนวนประกาศของหน่วยงานที่อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติฯ และได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษาแล้ว (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๙) จำแนกตามประเภทหน่วยงานของรัฐ รายละเอียดดังนี้

ประเภทหน่วยงาน	จำนวนหน่วยงาน	จำนวนหน่วยงานที่มีประกาศ
๑. ราชการส่วนกลาง	๑๖๐	๔๒
๒. ราชการส่วนภูมิภาค	๗๖	๖
๓. ราชการส่วนท้องถิ่น	๗,๘๔๒	๒๔๖
๔. องค์การมหาชน	๖๑	๒
๕. รัฐวิสาหกิจ	๔๑	๑
๖. มหาวิทยาลัยของรัฐ	๘๘	-
๗. หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่	๑๓	๒
๘. หน่วยงานอื่นของรัฐ	๕	-
รวม	**๘,๒๘๖**	**๒๙๙**

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

หน่วยงานของรัฐที่ได้มีประกาศกำหนดวิธีการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ มีการกำหนดวิธีการหลากหลายรูปแบบ ประกอบกับหน่วยงานของรัฐหลายแห่งยังไม่ได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๑) อย่างครบถ้วน ซึ่งสร้างความสับสนทั้งต่อประชาชน ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าวให้สอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน รัฐจึงจำเป็นต้องแทรกแซงโดยการประกาศกฎกระทรวงกำหนดรูปแบบการแสดงใบอนุญาตทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้เป็นมาตรฐานขั้นต้นสำหรับวิธีการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่กฎรับรองให้ประชาชนและผู้ประกอบการสามารถเลือกปฏิบัติได้โดยสะดวก โดยไม่จำเป็นต้องรอให้หน่วยงานของรัฐประกาศกำหนดให้ครบถ้วน

หากเปรียบเทียบผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการของภาครัฐ สามารถเปรียบเทียบได้ ๓ สถานการณ์ ดังนี้

๑) สถานการณ์ที่ ๑ ภาครัฐไม่ดำเนินการแทรกแซง: หน่วยงานของรัฐออกประกาศตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๑) ตามความพร้อมของหน่วยงาน จะส่งผลให้เกิดความล่าช้า มีรูปแบบที่กำหนดไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เกิดความเหลื่อมล้ำ และความสับสนแก่ประชาชนและผู้ประกอบการในการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

๒) สถานการณ์ที่ ๒ ประกาศกฎกระทรวงกำหนดรูปแบบมาตรฐานกลาง: การตรากฎกระทรวงกำหนดรูปแบบการแสดงใบอนุญาตทางอิเล็กทรอนิกส์ กำหนด ๔ รูปแบบในการแสดงใบอนุญาต ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ ลดความสับสนให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการ

ในการปฏิบัติตาม รวมถึงทำให้หน่วยงานภาครัฐสามารถนำไปปฏิบัติได้ทันทีโดยไม่ต้องออกประกาศของหน่วยงานซ้ำ

๓) สถานการณ์ที่ ๓ ใช้มาตรการขับเคลื่อนที่ไม่ใช่กฎ: การจัดทำคู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติเพื่อแนะนำให้หน่วยงานนำไปปรับใช้ตามบริบทของหน่วยงาน มีข้อจำกัด คือ ไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมาย หน่วยงานอาจไม่ปฏิบัติตามก็ได้ ซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่กล่าวข้างต้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

๒.๑ เพื่อกำหนดรูปแบบการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับใช้เป็นมาตรฐานกลาง

๒.๒ เพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการ โดยมีทางเลือกในการเปิดเผยหรือแสดงใบอนุญาต ณ สถานประกอบการได้และไม่ต้องรอให้หน่วยงานผู้อนุญาตออกประกาศตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๑) ให้ครบถ้วน

๒.๓ เพื่อผลักดันให้หน่วยงานของรัฐสามารถปฏิบัติราชการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

หน่วยงานของรัฐดำเนินการประกาศกำหนดวิธีการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามความพร้อมของหน่วยงาน ซึ่งเกิดความล่าช้าในการออกประกาศกำหนดให้ครบถ้วน และกำหนดรูปแบบวิธีการที่แตกต่างกัน

ในขณะที่ประชาชนและผู้ประกอบการ ยังต้องแสดงใบอนุญาตฉบับจริงในรูปแบบเอกสารกระดาษไว้ ณ ที่เปิดเผยในสถานประกอบการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะแต่ละฉบับ เนื่องจากยังไม่มีประกาศกำหนดวิธีการแสดงใบอนุญาตทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานผู้อนุญาต หรือมีความลักลั่นในวิธีการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ออกจากต่างหน่วยงาน

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

ประเทศที่มีความโดดเด่นในการเป็นรัฐบาลดิจิทัล เช่น กลุ่มประเทศสมาชิก OECD สหราชอาณาจักร สิงคโปร์ เอสโตเนีย เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย ได้กำหนดให้มีการออกใบอนุญาตในรูปแบบดิจิทัล (Digital License) และสามารถแสดงใบอนุญาตโดยใช้ QR Code ในการยืนยันความแท้จริงของใบอนุญาตด้วยแอปพลิเคชันกลาง (QR Code Verification) ซึ่งเป็นวิธีการที่มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่ประชาชนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลาย โดยพบว่าในประเทศกลุ่มดังกล่าวมีแนวทางที่สำคัญ ได้แก่

๑) การกำหนดมาตรฐานกลาง เพื่อลดภาระทางการบริหาร ตามหลักความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์และการลดต้นทุนในการบริหารจัดการ

๒) การยึดหลักการ “Digital by Default” และหลักการ “Once-Only Principle” ของสหภาพยุโรป เพื่อให้ข้อมูลใบอนุญาตเชื่อมโยงและใช้ซ้ำได้ โดยไม่ต้องยื่นซ้ำซ้อน

๓) การบูรณาการแพลตฟอร์มดิจิทัลกลางภาครัฐ เพื่อป้องกันการพัฒนาระบบซ้ำซ้อน

๔) การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen-Centric)

เมื่อคำนึงถึงบริบทของประเทศไทย แนวทางการดำเนินการกำหนดมาตรฐานรูปแบบการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ประชาชนและผู้ประกอบการมีสิทธิและทางเลือกในการแสดงใบอนุญาตด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ตามความสะดวกโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานของรัฐที่ยังออกประกาศตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๑) ไม่ครบถ้วนและมีความหลากหลาย

๔. การรับฟังความคิดเห็น

☑ ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

☑ ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (Law.go.th) ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ รวม ๒ ครั้ง ได้แก่

๑) การรับฟังความคิดเห็นต่อหลักการร่างกฎกระทรวงกำหนดรูปแบบการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ดำเนินการระหว่างวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๙ ถึงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๙ (รวม ๓๓ วัน) มีผู้เข้าชม ๖,๙๖๕ ครั้ง และมีผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นจำนวน ๑,๗๒๘ คน ประกอบด้วย ราชการส่วนภูมิภาค (ร้อยละ ๒๘.๘) ราชการส่วนกลาง (ร้อยละ ๒๕.๒) ราชการส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ ๑๖.๒) หน่วยงานอื่นของรัฐ (ร้อยละ ๑๐.๔) ประชาชนทั่วไป (ร้อยละ ๙.๘) นักวิชาการ (ร้อยละ ๔.๒) รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ ๒.๘) อื่น ๆ (ร้อยละ ๑.๒) องค์การมหาชน (ร้อยละ ๑.๑) และผู้รับอนุญาต/ผู้ประกอบการ (ร้อยละ ๐.๓) สามารถสรุปรายละเอียด ดังนี้

๑.๑) สภาพปัญหาและความจำเป็น: ผู้ตอบร้อยละ ๙๒.๓๖ (๑,๕๙๖ คน) เห็นว่าปัจจุบันยังไม่มีแนวทางหรือรูปแบบที่ชัดเจน และผู้ตอบร้อยละ ๙๖.๑๒ (๑,๖๖๑ คน) เห็นด้วยว่าควรมีกฎกระทรวงกำหนดรูปแบบพื้นฐานกลาง

๑.๒) ความเหมาะสมของรูปแบบการแสดงใบอนุญาต: แสดงผ่านแอปพลิเคชัน/ระบบสารสนเทศของหน่วยงาน (เหมาะสมร้อยละ ๙๓.๕๒ (๑,๖๑๖ คน)) แสดงผ่านแพลตฟอร์มกลางภาครัฐ เช่น แอปพลิเคชัน “ทางรัฐ” (เหมาะสมร้อยละ ๙๒.๗๑ (๑,๖๐๒ คน)) แสดงเป็นภาพผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (เหมาะสมร้อยละ ๘๗.๔๔ (๑,๕๑๑ คน)) แสดงโดยใช้คิวอาร์โค้ด (QR Code) (เหมาะสมร้อยละ ๗๘.๓๐ (๑,๓๕๓ คน))

๑.๓) ผลกระทบด้านภาระต่อภาครัฐ: ร้อยละ ๔๘.๗๓ (๘๔๒ คน) เห็นว่าไม่ก่อภาระเพิ่มเติม และร้อยละ ๓๒.๕๘ (๕๖๓ คน) เห็นว่ามีภาระเล็กน้อย

๑.๔) ข้อเสนอแนะสำคัญ เช่น ควรคำนึงถึงความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล (Security & Trust) ควรกำหนดมาตรฐานกลาง (Common Standards) ควรสนับสนุนแพลตฟอร์มกลางของภาครัฐเพื่อลดการพัฒนาระบบซ้ำซ้อนของหน่วยงาน (Government Platform Integration)

ควรออกแบบวิธีการตรวจสอบให้สะดวกต่อประชาชนและเจ้าหน้าที่ รวมทั้งไม่เพิ่มภาระแก่ผู้ประกอบการรายย่อย (Easy Verification) และควรให้ผู้รับอนุญาตสามารถเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทและความพร้อมของตนเอง (Flexibility & User Choice)

๒) การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎกระทรวงกำหนดรูปแบบการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... ดำเนินการระหว่างวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๙ ถึงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๙ (รวม ๓๐ วัน) มีผู้เข้าชม ๓๙๒ ครั้ง และมีผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น จำนวน ๒๒ คน ประกอบด้วย ราชการส่วนกลาง (ร้อยละ ๔๐.๙๑) ประชาชนทั่วไป (ร้อยละ ๒๗.๒๗) ราชการส่วนภูมิภาค (ร้อยละ ๙.๐๙) ราชการส่วนท้องถิ่น (ร้อยละ ๙.๐๙) องค์การมหาชน (ร้อยละ ๔.๕๕) หน่วยงานอื่นของรัฐ (ร้อยละ ๔.๕๕) และผู้รับอนุญาต/ผู้ประกอบการ (ร้อยละ ๔.๕๕) หรือจำแนกตามความเกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับใบอนุญาต ได้แก่ ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องโดยตรง (ร้อยละ ๔๕.๔๕) เจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจสอบใบอนุญาต (ร้อยละ ๓๑.๘๒) ผู้รับอนุญาต (ร้อยละ ๑๓.๖๔) และผู้อนุญาต (ร้อยละ ๙.๐๙) สามารถสรุปรายละเอียด ดังนี้

ข้อ ๓ (๑) การแสดงเป็นภาพผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์: เห็นด้วยร้อยละ ๙๕.๔๕ (๒๑/๒๒ คน)

ข้อ ๓ (๒) การแสดงเป็นคิวอาร์โค้ด (QR Code): เห็นด้วยร้อยละ ๙๕.๔๕ (๒๑/๒๒ คน)

ข้อ ๓ (๓) การแสดงผ่านแอปพลิเคชันหรือระบบสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐ: เห็นด้วยร้อยละ ๙๕.๔๕ (๒๑/๒๒ คน)

ข้อ ๓ (๔) การแสดงผ่านแพลตฟอร์มกลางของภาครัฐหรือระบบกลางอื่นของภาครัฐ: เห็นด้วยร้อยละ ๙๕.๔๕ (๒๑/๒๒ คน)

ข้อ ๓ การให้ผู้รับอนุญาตเลือกแสดง "รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง" ใน ๔ รูปแบบ (เป็นทางเลือก): เห็นด้วยร้อยละ ๙๐.๙๑ (๒๐/๒๒ คน)

ข้อ ๔ วรรคหนึ่ง กรณีต้องแสดงหลายใบอนุญาต เลือกแสดงทางอิเล็กทรอนิกส์บางใบก็ได้: เห็นด้วยร้อยละ ๘๖.๓๖ (๑๙/๒๒ คน)

ข้อ ๔ วรรคสอง ใบอนุญาตที่ไม่ได้แสดงทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้แสดงตามวิธีการที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น: เห็นด้วยร้อยละ ๑๐๐ (๒๑/๒๑ คน) ทั้งนี้ มีผู้ที่ไม่ตอบความเห็นในข้อนี้ จำนวน ๑ คน

ข้อ ๕ ประกาศเฉพาะเดิมของหน่วยงานที่มีอยู่ก่อน ให้คงใช้บังคับต่อไปได้: เห็นด้วยร้อยละ ๙๐.๙๑ (๒๐/๒๒ คน)

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

๑) พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕: มีความสัมพันธ์โดยตรงกับมาตรา ๑๓ และสัมพันธ์กับประกาศของหน่วยงานที่ได้ดำเนินการไปก่อนหน้านี้

๒) พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม: ในส่วนของการรับรองสถานะทางกฎหมายของข้อความและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

๓) พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒: ในส่วนการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการแสดงใบอนุญาตด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

๔) พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตและการให้บริการแก่ประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๙: ในส่วนของการกำกับดูแลระบบอนุญาต การจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน และการลดขั้นตอนภาระของประชาชน

๕) พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒: ในส่วนมาตรา ๕ เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

๖.๑ กฎนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

๑) สิทธิและเสรีภาพ: ร่างกฎกระทรวงนี้ไม่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนหรือผู้รับอนุญาตแต่อย่างใด แต่เป็นการเพิ่มสิทธิและสร้างทางเลือก (User Choice & Flexibility) ให้แก่ผู้รับอนุญาตในการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

๒) หน้าที่หรือภาระแก่ผู้รับอนุญาต: ไม่ก่อให้เกิดภาระบังคับแก่ผู้รับอนุญาต เนื่องจากเป็นสิทธิและทางเลือก ผู้รับอนุญาตสามารถเลือกแสดงในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งใน ๔ รูปแบบ หรือจะแสดงใบอนุญาตฉบับจริงในรูปแบบกระดาษตามเดิมก็ได้ รวมทั้งกรณีมีหลายใบอนุญาต สามารถเลือกแสดงทางอิเล็กทรอนิกส์เพียงบางใบก็ได้

๓) หน้าที่หรือภาระแก่หน่วยงานของรัฐ: หน่วยงานผู้อนุญาตมีหน้าที่ต้องยอมรับและรองรับการแสดงใบอนุญาตทางอิเล็กทรอนิกส์ตามรูปแบบมาตรฐานกลางที่กำหนด ทั้งนี้ ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ใช้ระบบสารสนเทศเดิมหรือแพลตฟอร์มดิจิทัลกลางภาครัฐ (แอปพลิเคชัน "ทางรัฐ") และจัดทำ API เชื่อมโยงข้อมูล โดยห้ามจัดทำแอปพลิเคชันขึ้นใหม่ จึงไม่สร้างภาระงบประมาณหรือการพัฒนาระบบซ้ำซ้อนแก่หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตรวจสอบตามที่กฎหมายกำหนดจะปรับวิธีตรวจเป็นการสแกน QR Code หรือตรวจผ่านระบบออนไลน์ก็ได้ ให้สอดคล้องกับวิธีการที่ร่างกฎกระทรวงกำหนด

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

๑) กำหนดให้รูปแบบการแสดงใบอนุญาตทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นสิทธิและทางเลือกของผู้รับอนุญาต ไม่บังคับช่องทางเดียว

๒) กำหนดบทคุ้มครองในข้อ ๕ ให้ประกาศกำหนดวิธีการแสดงใบอนุญาตทางอิเล็กทรอนิกส์ที่หน่วยงานผู้อนุญาตได้ออกไว้แล้วก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับต่อไปได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

๓) กำหนดห้ามหน่วยงานผู้อนุญาตอ้างเหตุการออกกฎกระทรวงนี้ในการจัดทำแอปพลิเคชันขึ้นใหม่ เพื่อคุ้มครองและป้องกันภาระงบประมาณแผ่นดินจากการสร้าง พัฒนาระบบซ้ำซ้อน

๖.๓ กฎนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

๑) ประโยชน์ต่อผู้รับอนุญาตและภาคธุรกิจ: ลดต้นทุนและภาระในการจัดพิมพ์ การแสดง และการรักษาใบอนุญาตในรูปแบบกระดาษ ช่วยยกระดับความคล่องตัวและช่วยอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ และสร้างความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการสถานที่ประกอบการ

๒) ประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไป: เพิ่มความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ในการเข้าถึงและตรวจสอบข้อมูลใบอนุญาตที่เป็นปัจจุบันผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ สร้างความเชื่อมั่นในการใช้บริการสถานประกอบการต่าง ๆ

๓) ประโยชน์ต่อภาครัฐและประเทศ: มีมาตรฐานกลางในการแสดงใบอนุญาตวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั่วประเทศ ประหยัดงบประมาณจากการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลกลางภาครัฐร่วมกัน ลดโอกาสการใช้ดุลพินิจและการทุจริต และสนับสนุนการดำเนินการของประเทศไทยตามตัวชี้วัดด้านบริการสาธารณะ (Public Services) และด้านการเข้าสู่ธุรกิจ (Business Entry) ตามกรอบการประเมิน Business Ready (B-READY) ของธนาคารโลก

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎ

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) ร่วมกับ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) และหน่วยงานผู้อนุญาตตามกฎหมายต่าง ๆ ทุกหน่วยงาน

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎอย่างไร และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เนื่องจากเป็นการกำหนดรูปแบบมาตรฐานกลางให้เป็นขั้นพื้นฐานที่ไม่ต้องรอการพัฒนาระบบใหม่ โดยเน้นการนำเทคโนโลยีที่มีอยู่แล้วมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า เช่น แพลตฟอร์มดิจิทัลกลางภาครัฐ (แอปพลิเคชัน "ทางรัฐ") ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวก ลดขั้นตอน และค่าใช้จ่ายได้อย่างรวดเร็ว

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎอย่างไร

สำนักงาน ก.พ.ร. มีแผนจัดทำคู่มือคำอธิบายร่างกฎกระทรวง สื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบ Infographic เพื่อเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ www.opdc.go.th และสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงเครือข่ายของสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่กฎกระทรวงประกาศใช้บังคับ

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน -. บาท อัตรากำลังที่ต้องใช้ -. อัตรา อัตรากำลังที่มีอยู่แล้ว -. อัตรา อัตรากำลังที่ต้องเพิ่มขึ้น -. อัตรา

การปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎในระยะ ๓ ปีแรก ภาครัฐไม่มีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม เนื่องจากร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลกลางภาครัฐที่มีอยู่แล้ว และห้ามพัฒนาแอปพลิเคชันขึ้นใหม่ จึงไม่เกิดค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบใหม่ รวมถึงไม่กระทบต่อ

ภาระงานและอัตรากำลังที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน เนื่องจากเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปฏิบัติงานให้เป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

ข้อดี: ลดภาระงบประมาณของภาครัฐในการผลิตใบอนุญาตในรูปแบบกระดาษ และช่วยลดต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎและภาระทางการบริหารของผู้ประกอบการ ช่วยอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ ยกระดับความคล่องตัวในการดำเนินกิจการ และสนับสนุนการดำเนินการของประเทศไทยตามกรอบการประเมิน Business Ready (B-READY) ของธนาคารโลก

ข้อเสีย: ทำให้ผู้ประกอบการมีความกังวลในการจัดหาอุปกรณ์เพื่อรองรับการปฏิบัติตามรูปแบบการแสดงใบอนุญาตโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่กฎกระทรวงฯ กำหนด อย่างไรก็ตาม กฎกระทรวงฯ มิได้บังคับให้ผู้ประกอบการต้องลงทุนซื้ออุปกรณ์ใหม่ เนื่องจากกฎกระทรวงฯ กำหนดให้เป็นการเพิ่มทางเลือกตามความพร้อมของผู้ประกอบการ ประกอบกับผู้ประกอบการยังสามารถเลือกแสดงใบอนุญาตตามวิธีการที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นก็ได้เช่นเดิม

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

ข้อดี: สร้างความโปร่งใส และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการตรวจสอบใบอนุญาตที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐ ลดโอกาสการทุจริตและการปลอมแปลงใบอนุญาตกระดาษ

ข้อเสีย: ในระยะแรกของการเปลี่ยนผ่านจากวิธีการเดิมไปสู่วิธีการใหม่ อาจต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัว เพื่อสร้างการรับรู้เข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของทั้งประชาชน ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ

ข้อดี: ลดการใช้กระดาษและทรัพยากรในการจัดพิมพ์ใบอนุญาตในรูปแบบกระดาษและสำเนาใบอนุญาต

ข้อเสีย: ไม่มี

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

ข้อดี: เป็นการผลักดันให้หน่วยงานผู้อนุญาตต้องปรับเปลี่ยนมาสู่การออกใบอนุญาตอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่ต้นทางจนถึงกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

ข้อเสีย: ประชาชนมีข้อกังวลต่อประสิทธิภาพในการรับบริการในกรณีหน่วยงานของรัฐที่ยังไม่มีความพร้อม ไม่สามารถดำเนินการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเต็มรูปแบบ

ส่วนที่ ๒
เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

---

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ไม่มี

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ ไม่มี

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา ไม่มี

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง ไม่มี

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ .....
(นางสาวอ้อนฟ้า เวชชาชีวะ)
เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๙

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

๑.	นายณัฏฐา พาชัยยุทธ	โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๙๙ ต่อ ๙๙๐๕ อีเมล nattabh@opdc.go.th
๒.	นางสาวดารารัตน์ โฆษิตพิพัฒน์	โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๙๙ ต่อ ๙๙๔๔ อีเมล dararat@opdc.go.th
๓.	นางสาวขวัญกมล ศาสตระรุจิ	โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๙๙ ต่อ ๘๘๓๑ อีเมล kwankamol.s@opdc.go.th